

Journal of Education Studies

Volume 11
Issue 3 *January-March 1983*

Article 10

January 1983

แนะนำและวิจารณ์หนังสือ

n/a

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

n/a (1983) "แนะนำและวิจารณ์หนังสือ," *Journal of Education Studies*: Vol. 11: Iss. 3, Article 10.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol11/iss3/10>

This Book Review is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แนะนำและวิจารณ์หนังสือ

ดนตรีในระบบการเรียนการสอน	แนะนำและวิจารณ์	โดย	สงบศึก ธรรมวิหาร
ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น	แนะนำและวิจารณ์	โดย	บุญเรือง เนียมหอม
หลักสูตรเรียน	แนะนำและวิจารณ์	โดย	สำลี ทองธวิ

ดนตรีในระบบการเรียนการสอน

โดย วิมลศรี อุปรมัย

ศูนย์หนังสือธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดจำหน่าย

กระดาษปอนด์ ราคา 125 บาท

ผู้วิจารณ์ได้อ่านหนังสือเล่มนี้อย่างละเอียดละเอียดพอสมควร มีความเห็นว่าผู้รวบรวมเรียบเรียงมีเจตนาดีที่จะทำให้วิชาศิลปะประเภทร้องรำทำเพลงเหล่านี้มีลักษณะเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังเช่นในหน้า 208 ได้พยายามส่งเสริมวิชาดนตรี โดยนำไปเปรียบเทียบกับการสอนภาษา ซึ่งต้องเป็นทักษะ 4 อย่าง คือ ฟัง พูด อ่านและเขียน แต่ดนตรีนั้นนอกจาก

จะเป็นลักษณะ 4 ประการดังกล่าวแล้ว ยังจะต้องอาศัยการปฏิบัติงานร่วมกันของแต่ละคนออกมาเป็นผลงานรวมด้วย ถ้ามองกันในแง่หนึ่งแล้วก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการสอนดนตรียากกว่าการสอนภาษาอีกชั้นหนึ่ง ในหนังสือได้ให้รายละเอียดและแบบการสอนทั้งในชั้นประถมและมัธยม อันประกอบด้วยแผนการสอน เนื้อหาที่สอน กิจกรรมและอุปกรณ์ที่ใช้ สิ่งที่นักเรียนควรได้รับ ความคิดรวบยอด ซึ่งให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนเป็นอย่างดี

ในหนังสือเล่มนี้อธิบายความหมายของ “สุนทรียศาสตร์” อันเป็นแขนงหนึ่งของปรัชญาไว้ชัดเจน (หน้า 14) ในด้านประวัติ-

ศาสตร์ ก็ให้ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ไทย-จีนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในทางดนตรีพอสมควร (หน้า 23, 24) ชวนให้เราคิดว่า ซออยู่กับซอด้วงนั้นควรจะเป็นของไทยหรือจีนกันแน่ นอกจากนั้นตั้งแต่หน้า 113 เราจะได้รู้จักวงดนตรีของไทยที่ใช้บรรเลงเป็นระเบียบแบบแผนมาแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน เช่น ปี่พาทย์ เครื่องสายและมโหรี ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้ยังอธิบายเพลงไทยในแง่มุมต่าง ๆ เช่น เพลงตับ เพลงเกร็ด เพลงออกสิบสอง ภาษา เพลงหน้าพาทย์ เพลงชุด ฯลฯ โดยเฉพาะเพลงออกสิบสองภาษานั้นอธิบายไว้ละเอียดดีมาก ส่วนเพลงชุดก็ให้ความหมายของแต่ละเพลงไว้หมด เช่น เพลงชุดทำขวัญ ซึ่งใช้ในพิธีทำขวัญต่าง ๆ เช่น ทำขวัญนาค บายศรีสู่ขวัญ ฯลฯ นั้น มีความหมายของเพลงต่าง ๆ บอกไว้ เช่น มหาฤกษ์ หมายถึงฤกษ์อันเป็นมงคลเป็นปฐม มหาชัย หมายถึง การอำนวยพรให้ผู้ที่อยู่ในมงคลพิธีเป็นผู้ชนะ คือ ชนะความดี ดังนี้เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังได้ให้ความหมายของศัพท์สังคีตทางดนตรีสากล เช่น Adagio หมายถึง ช้าอย่างสบาย หรือ Piano หมายถึง เบา ๆ เป็นต้น

ในสมัยปัจจุบันมีผู้นำเอาทำนองเพลงไทยมาใส่เนื้อร้องใหม่มากมายเหลือเกิน เราฟังโดยไม่ทราบว่าเป็นเพลงไทย เช่น หน้า 316

เพลงกินอะไรถึงสวยมาจากเพลงต้นบรรเทศาลา ทำให้ผู้ที่ไม่รู้เกิดความเข้าใจ ในหน้า 328, 329 ก็มีเนื้อร้องเพลงไทยหลายเพลงให้คติธรรมบ้าง ให้สำนึกที่ถูกต้องบ้าง บางเพลงก็ให้เกิดสุนทรียภาพ หน้า 349 ได้กล่าวถึงเทพแห่งดุริยางค์ไทย หน้า 355 กล่าวถึงคีตกวีทางดนตรีไทยหลายท่าน ทำให้เราทราบว่าในโลกแห่งดนตรีนั้นมิได้มีแต่โมสาร์ท ไชคอฟสกี ฯลฯ เท่านั้นที่แต่งเพลงได้ ของไทยก็มีไม่น้อยที่แต่งเพลงไทยออกมาให้คนไทยฟัง หน้า 375 แสดงจัมโบ้เวียนโนแสดงบันไดเสียงต่าง ๆ ไว้ อย่างง่ายต่อการศึกษา พร้อมทั้งมีโน้ตเพลงพร้อมคำร้อง สำหรับเอาไว้ศึกษาเรื่องโน้ตหรือหัดร้องเพลงได้

หนังสือเล่มนี้ใช้หนังสืออ้างอิงถึง 44 เล่ม แต่มีภาพประกอบไม่เหมือนกับหนังสือดนตรีทั่วไปชวนให้น่าอ่านยิ่ง

อย่างไรก็ตามเป็นธรรมดาทุกสิ่งย่อมมีข้อดีและข้อผิดพลาดครบพร้อมหนังสือเล่มนี้มีข้อผิดพลาดขาดตกบกพร่องหลายแห่ง เนื่องจากผู้รวบรวมเรียบเรียงทำคนเดียว และหนังสือก็เล่มใหญ่และหนาพอสมควรการผิดพลาดบกพร่องทางด้านอักษรและทางวิชาการจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก น่าจะมีใบแก้คำผิดแทรกไว้ก่อนที่จะนำออกจำหน่ายก็จะเป็นการสมบูรณ์แบบอย่างที่ดี ยิ่งกว่านี้ ข้อผิดพลาด

พร้อมทางอักษรมีอยู่โดยทั่วไป ถ้าตรวจทาน
แก้ไขเสียใหม่ก็จะดี แต่ความขาดตกบกพร่อง
ทางอักษรซึ่งอาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดจำเป็น
จะกล่าวไว้ ณ ที่นี้ ตัวอย่างเช่นในหน้า 116
คำว่า มโหรีเครื่อง สี นั้น ผมเข้าใจว่าจะตก
ไม้เอกไปอันทำให้เข้าใจผิดได้ทันที ที่ถูกต้อง
เป็นมโหรีสี หน้า 170 เพลงเดิน ตกคำว่า
“พญา” ไปที่ถูกต้อง เพลงพญาเดิน หน้า 257
เพลง แבקเทศ คงจะเป็นเพลง แבקบรรเทศ
หน้า 319 เพลงทยอยญวน น่าจะเป็นเพลง
ทยอยญวน

ความผิดพลาดทางวิชาการก็มีอยู่บ้างเช่น
หน้า 26-27 อดวะพันระ ต้องเป็นอดวะนัทระ
และเครื่องดนตรีที่เรียกว่าบันเตาะวโทน ไม่มี
จะมีก็แต่โทนหรือบันเตาะว ซึ่งเป็นคนละอย่าง
กัน หน้า 39 โปงสานั้นผู้รับงานว่าเกิดขึ้น
จากผลงานประดิษฐ์เครื่องดนตรีของสถาบัน
การศึกษาทางภาคอีสาน ในยุคปัจจุบันนี้เอง
ไม่ได้เก่าโบราณมาจากไหน ผู้วิจารณ์เองก็ยัง
ไม่แน่ใจนัก ในหน้า 47 ที่ว่าดนตรีไทยยืนอยู่
กับที่นั้น ไม่น่าจะจริง ดนตรีไทยไม่ได้หยุด
อยู่กับที่ มีผู้คิดทำมากมาย เช่นอาจารย์
ประสิทธิ์ ถาวร สร้างวงมหาดุริยางค์ขึ้นมา
เทียมบ่าเทียมไหล่กับวงซิมโฟนีคอนเสิร์ตของ
ดุริยางค์สากล อาจารย์มนตรี ตราโมท แต่ง
เพลงสมโภชพระนครแนวใหม่แทรกเพลงอัน

เป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของการสมโภชพระ-
นคร 200 ปีไว้ บรัฐ แกสตัน และอาจารย์
บุญยงค์ เกตุคง ก็ทำเพลงไทยใหม่ ฟังแปลกหู
ดร. อุกฤษ นาคสวัสดิ์ ก็แต่งเพลงใหม่ เสนอ
ทางโทรทัศน์บ่อย ๆ ผู้วิจารณ์เองก็เคยทดลอง
คิดทำเพลงไทยแนวใหม่ให้เล่นกรอกกับเก็บไป
พร้อมกันในเวลาเดียวกัน คล้ายกับการ
ประสานเสียงส่งเข้าประกวดพิณทอง แต่ยังไม่
เป็นที่ยอมรับของวงการ นี่แสดงว่าดนตรีไทย
มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ในหน้า 74 นั้น
คำว่า conductor แปลว่าวาทยกร ไม่ใช่วิทยากร
หน้า 77 วงบัวลอยนั้นเขาใช้บีชวา ไม่ใช่บี
โจน ซึ่งเล็กกว่าบีชวา หน้า 78 ถ้าจะยก
ตัวอย่างระดับเสียงข้อมระเบ็งในการละเล่นที่
เรียกว่าระเบ็งนั้น เสียงข้อมน่าจะเป็น โด มี
ฟา ฟา มี โด ไม่ใช่ โด มี ซอล ซอล มี โด

นอกจากนั้นใน หน้า 123 วงดนตรี
โนห์รานั้นมีชื่อว่า บีพาทย์ชาติรี หน้า 124
ระนาดทองเอก ไม่นิยมเรียก เขาเรียกว่า
ระนาดเอกเหล็กหรือระนาดทอง (ลูกระนาด
ทำด้วยทองเหลือง) หน้า 127 เขาไม่นิยมเรียก
กลองแขกมลายูมีแต่กลองมลายูหรือกลองแขก
เพราะโครงสร้างของกลองทั้ง 2 ชนิดนี้ ไม่
เหมือนกัน หน้า 130 ขาดบีพาทย์เสภาไป 1 วง
หน้า 139 ที่ว่าใช้บีพาทย์ไม้ฉวมประกอบการ
แสดงละครดึกดำบรรพ์นั้นไม่ถูกต้อง ต้องใช้

บัพพาทย์ดึกดำบรรพ์อย่างเดียวกันไม่ได้เลย เพราะว่ชื่อก็บอกอยู่แล้ว และท่านผู้สร้างก็โอนเอาวบบัพพาทย์ชนิดนี้มาประกอบการแสดงละครดึกดำบรรพ์โดยตรงอยู่แล้ว

ข้อบกพร่องผิดพลาด อันเกิดจากการทำงานที่ใหญ่และเล่มหนาจึงยังมีอีกมากประการถ้าจะแก้กันแล้วคงต้องกินเนื้อที่มาก จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ก่อน

น่าชมเชยในความอดสาหะพยายามของผู้รวบรวมที่คิดจะทำงานใหญ่เช่นนี้ ด้วยตัวคนเดียว ซึ่งจะเป็นงานที่สำเร็จสมบูรณ์ได้ยากมาก ผู้รวบรวมเรียบเรียงควรร่วมมือกันทำเป็นคณะกับนักดนตรีโดยตรงก็จะช่วยให้งานดีขึ้น เพราะมีแนวทางที่อยู่แล้ว

สงบศึก ธรรมวิหาร

ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น

โดย ไพฑูรย์ สินลารัตน์

พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525 หน้า 178 หน้า ราคา 40 บาท

จุดมุ่งหมายของหนังสือเล่มนี้คือให้ผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวงการศึกษานักศึกษา ผักหัศจรรย์ได้คุ้นเคยกับแนวคิด และวิธีการหลัก ๆ ทางปรัชญาการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการทำควมเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น หรือศึกษาวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ได้ดีขึ้นต่อไป

ผู้เขียนได้ประมวลหัวข้อต่าง ๆ ไว้อย่างกว้างขวางโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 9 บทด้วยกันคือ

สามบทแรกปูพื้นฐานความรู้เรื่องปรัชญาความรู้เรื่องการศึกษา ความหมายและขอบเขตของการศึกษา ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับการศึกษา

สามบทต่อมากล่าวถึงปรัชญาพื้นฐาน 4 สาขา คือปรัชญาจิตนิยม ปรัชญาวัตถุนิยม ปรัชญาประสบการณ์นิยม และปรัชญาอัตถิภาวนิยม ต่อจากนั้นได้อธิบายปรัชญาการศึกษา กลุ่มอนุรักษนิยม (ได้แก่ปรัชญาการศึกษา สาขาสารัตถนิยมกับนิรันตรนิยม) และกลุ่มเสรีนิยม (ได้แก่ปรัชญาการศึกษา สาขาพัฒนาวิทยานิยม) การพิจารณาปรัชญาการศึกษาดังกล่าวเริ่มจากการพิจารณาปรัชญาแม่บทหรือปรัชญาพื้นฐานเป็นหลัก แล้วจึงวิเคราะห์การศึกษาไปตามปรัชญาการศึกษาแต่ละแบบโดยแยกการพิจารณาปรัชญาการศึกษาในลักษณะเฉพาะของตนเองที่เน้นจุดมุ่งหมายของการศึกษาและกระบวนการเพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าว

สามบทสุดท้าย กล่าวถึงแนวคิดทางการศึกษา และแนวคิดเรื่องการศึกษา กับสังคมไทยแนวคิดนี้มองการศึกษาเป็นหลักโดยไม่ยึด

ติดกับปรัชญาแม่บทใด ๆ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาของสังคมใดสังคมหนึ่งไม่สามารถจะใช้ปรัชญาสาขาใดหรือแนวใดแนวหนึ่งโดยเฉพาะได้ เช่น เรื่องการศึกษาของไทย ผู้เขียนเริ่มทำความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมไทยในอดีตและปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวคติบทบาทและสภาพของการศึกษาซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคมพร้อมกันนี้ได้เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่ออนาคตซึ่งควรจะดำเนินไปเพื่อสร้างคนที่สมบูรณ์และพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเป็นหลักสำคัญ

ตอนท้ายของหนังสือเป็นภาคผนวกรวบรวมบทความทางปรัชญาการศึกษา 5 เรื่อง ที่เคยตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ เรื่องโรงเรียน หลักสูตร ครู การสอน และปรัชญาการศึกษาไทย วิธีเรียบเรียงเนื้อหาแต่ละเรื่องผู้เขียนมีคำนำสั้น ๆ สรุปย่อเนื้อเรื่องและคำถามท้ายบทซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นสำคัญมากขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้คิดทบทวนบทเรียนไปในตัว นอกจากนี้ยังมีรายชื่อหนังสืออ่านประกอบในแต่ละบทและบรรณานุกรมท้ายเล่มช่วยให้ผู้อ่านสามารถติดตามศึกษาหาความรู้ได้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นต่อไป

หลักสูตรเถื่อน

โดย จันทิกา ลิ้มพีเจริญ

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุภูเก็ต
2523 หน้า 124 หน้า (พิมพ์อัดสำเนา)

หนังสือหลักสูตรเถื่อน เป็นหนังสือแปลมาจาก หนังสือขายดีของ ฮาโรลด์ เบนจามิน เรื่อง **The Saber-Tooth Curriculum** ผู้แปลได้ถอดแนวความคิด โครงเรื่อง ตลอดจนการใช้ภาษาที่ผู้เขียนต้นฉบับได้เขียนไว้ได้อย่างใกล้เคียงมาก แม้ว่าการถอดความในลักษณะนี้ อาจจะทำให้สำนวนภาษาไทยบางตอนในหนังสือไม่สู้จะราบรื่นเท่าใดนัก แต่ผู้อ่านจะได้อรรถรสและใจความสำคัญ ๆ ของหนังสืออย่างเต็มที่ทีเดียว

ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ พยายามอธิบายถึงวิวัฒนาการของการจัดหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรระดับต่างๆ ตลอดจนผลกระทบของวิวัฒนาการเหล่านี้ ต่อสภาพการณ์ทางสังคมโดยใช้ลักษณะสังคมยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นเค้าโครงของการเดินเรื่อง การผูกเรื่องในตอนท้าย ๆ อาจจะทำให้ผู้อ่านที่เคยมุ่งความสำเร็จของสถาบันโรงเรียนในแง่ความเจริญสูงสุดของสังคมต้องหยุดทบทวน และไตร่ตรองอย่างรอบคอบอีกทีหนึ่งก็เป็นได้

นับว่าเป็นหนังสือที่น่าสนใจทีเดียว